

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno velikega in praznika. — Inerati do 80 petiti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inerati petiti vrsta Din 4.—, Popusti po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Poslovilno pismo Azane:

Ostavka predsednika španske republike

Do izvolitve novega predsednika španske republike bo izvrševal njegove posle predsednik cortesa Martinez Bario

Collonges, 1. marca, d. Včeraj popoldne je šef protokola predsedništva španske republike Rivas Serif objavil zastopnikom mednarodnega tiska pismo, ki ga je poslal predsednik španske republike Manuel Azana predsedniku španskega parlamenta Martinezu Bario in ki se glasi:

Odkar me je načelnik generalnega štaba in odgovorni šef vojaških operacij v navzočnosti predsednika vlade obvestil, da je vojna za republiko nepopravljivo izgubljena, in preden je vlada zaradi poraza svetovala in organizirala svoj odhod iz Španije sem izvrševal svojo dolžnost, ko sem priporočal in predlagal vladi kot njen šef, naj se takoj, čim se da pod človeškimi pogoji doseže mir, sklene premirje, da se pristajem režimu in vsej državi prihranijo nove jalove žrtve.

Tudi osebo sem, kolikor so mi le dopuščala moja omejena sredstva, delal v tej smeri. Dosegel nisem ničesar pozitivnega. Priznanje legalne vlade v Burgozu po velenih, zlasti po Franciji in Angliji, mi odvzame pravno mednarodno zastopstvo, potrebno, da z uradno avtoriteto pri tujih vladah izpopolnim samo nalogo, ki mi jo narekuje moja španska zavest, ampak tudi ono, ki je globoka želja velikega večine našega naroda. Političnega aparata države, parlamenta, ni več, prav tako ni več zastopstev strank itd. V Španiji in izven nje mi manjkajo posvetovalni in delovni organi, neobhodno potrebni predsedniku pri delu v smeri, ki jo imperativno nalagajo razmere same.

V takšnih okoliščinah mi niti na videz ni mogoče ostati na mestu, ki se mu nisem odpovedal niti takrat, ko sem zapuščal Španijo, ker sem upal, da bom izrazil ta kratki čas v korist miru.

Zato vam ekselencija, kot predsedniku

parlamentu sporočam svoj odstop kot predsednik republike, da se boste lahko po tem primerno ravnali.

Ko je Rivas Serif prebral ostavko Azane, je pripomnil: Martinez Bario ima kot predsednik parlamenta prevzeti v smislu zakona nasledstvo odstopivšega predsednika.

Izjava predsednika španskega cortesa

Pariz, 1. marca. Br. Martinez Bario, predsednik španskega parlamenta je izjavil dopisniku agencije Havas po ostavki predsednika republike Azane:

Prejel sem Azanovo pismo, v katerem sporoča svojo ostavko kot predsednik republike. Sklep sem takoj sporočil predsedniku republikanske vlade ter sem zahteval od vlade, da skliče parlament za sklepanje o ostavki predsednika republike. Sedaj moram počakati na sklep vlade, ki mi bo sporočen na vsak način še danes. Ustavne določbe, ki se nanašajo na odstop šefa države, določajo sklicanje parlamenta zaradi uradnih obvestil o ostavki, ker prevzame predsednik parlamenta dolžnosti predsednika republike do izvolitve novega predsednika. Predsednik parlamenta prisede na ustavo pred parlamentom, preden začne opravljati posle namestitnika predsednika republike. Po teh končnih formalnostih postane predsednik parlamenta šef države, toda vse do tega časa je šef države predsednik v ostavki.

Vrnitev španskega imetja Francovi vladi

Barcelona, 1. marca. V sporazumu, ki ga je sklenila s Francovo vlado, priznava francoska vlada upravičenost zahteve

španske nacionalistične vlade po vrnitvi vsega španskega imetja, ki se nahaja proti volji pravnih lastnikov v Franciji. Vrnitev tega imetja je bila obljubljena brez vsakih pogojev. Francova vlada zahteva, da se morajo vrniti španske zaloge zlata v Francoski banki, ves vojni material, ki je pripadal republikanski Španiji ali pa je bil njej namenjen, v Francijo odpeljana živina, španske ladje, umetnine, vsi zlati predmeti, dragoceni kamni, novci, bankovci, efekti itd., torej vse, kar je bilo po 18. juliju 1. 1936 odpeljeno iz Španije proti volji lastnikov. Obe vladi sta sklenili, da vzpostavita dobre sosedne odnose. Predvsem je Francija prevzela tudi dolžnost, da bo onemogočila vsako akcijo Špancev v bližini meje na francoski strani.

V poučenih krogih zatrjujejo, da bo zastopnik direktorja političnega oddelka zunanjega ministrstva Rochat danes odpotoval v Burgoz, kjer bo Francovi vladi uradno sporočil sklep francoske vlade o pri znanju.

Izpraznitev španskega poslanstva v Parizu

Pariz, 1. marca. Na seji ministrskega sveta, ki bo najbrže jutri, bo imenovan francoski veleposlanik v Burgozu. V prihodnjem času, da bo general Franco imenoval svojega predstavnika v Parizu, je francoska vlada odredila bivšemu francoskemu veleposlaniku v Barceloni Henryju Gilu, naj prevzame upravo diplomatskega posloplja v Parizu. Španski veleposlanik je zapustil poslanstvo včeraj ob 12.30, vse ostalo osebje pa je odšlo ob 13. Kmalu na to je prišel v poslanstvo španskega poslanstva višji funkcionar francoskega zunanjega urada. Ob 16. je prišel v poslanstvo šef protokola Loger.

ki ga je sprejel Aurora, drugi tajnik veleposlanstva, in mu izročil ključne poslopja. Pariz, 1. marca. Šef Francove delegacije v Parizu Quimones de Leon, bivši španski veleposlanik v Parizu, je s člani svoje delegacije sredi ob 18. zasedel poslopje španske ambasade v Parizu, kjer je bil doslej sedež španskega republikanskega veleposlanstva.

London, 1. marca. Vojvoda Alba, dosedanji diplomatski zastopnik nacionalistične vlade v Londonu, je včeraj prevzel poslovanje dosedanjega španskega veleposlanstva na Belgrave square.

Sestanek francoskega parlamenta

Pariz, 1. marca. Danes ob 17. se bo sestal francoski parlament. Ob tej priliki bo zunanj minister Bonnet poročal o pogajanjih senatorja Bernarda z zastopniki Francove vlade in o priznanju nacionalistične vlade po Franciji.

Rusija odklanja španske begunce

Pariz, 1. marca. Po vesteh iz Moskve je sovjetska vlada odklonila naselitev španskih beguncem v Rusiji in sicer v glavnem zaradi odpora GPU, češ da večji del teh beguncem ne pripada komunistični stranki. Poleg tega bi imelo množestveno naseljevanje, ki ni predvideno v gospodarskem načrtu Sovjetske Unije, neprijetne posledice za rusko gospodarstvo. Končna odločitev glede tega pa bo padla šele po padcu Madrida in Valencije. Sklep sovjetske vlade je zbudil med španskimi begunci v Franciji, ki so itak morali prestat mnogo gorja, upravičeno nejevoljo.

Burna debata v angleški spodnji zbornici

Predlog za nezaupnico Chamberlainovi vladi odklonjen

London, 1. marca. Priznanje vlade generala Franca po angleški vladi je bilo povod za ostro debato v spodnji zbornici. Opozicija ni kritizirala vlado samo zaradi priznanja, temveč tudi zaradi načina priznanja. Poudarjala je, da je parlament dobil priliko izreči mnenje o tem usodnem sklepu šele potem, ko je bilo že vse sklenjeno in se ni dalo ničesar več spremeniti. Resolucija, ki jo je delavska stranka predložila parlamentu z zahtevo, da se naj vladni izreči nezaupnica, poudarja med drugim:

Priznanje uporniške vlade generala Franca, ki so jo spravili na površje tuji plačanci, pomeni ponižanje angleške države in nadaljevanje politike, ki sistematsko ruši zaupanje tujih demokratičnih držav v Anglijo.

V nasprotju s to ostro kritiko socialistične opozicije pa parlamentarna večina in tudi velik del javnosti v glavnem odobrava priznanje vlade generala Franca zaradi splošnega položaja v Španiji. Menijo namreč, da Anglija ni smela odlašati priznanja vlade generala Franca ali ga celo odkloniti, ker bi to dalo vzpodbudo republikancem za nadaljnji odpor, ki pa bi bil popolnoma brez smisla.

Debata v spodnji zbornici je trajala pozno v noč in je potekala precej voharno. Za majorjem Attlejem je govoril drugi vodja opozicije liberalci Sinclair, ki je prav tako ostro napadal politiko vlade. V svojem odgovoru je min. predsednik Chamberlain zavračal trditve opozicije, poudarjajoč, da angleška vlada ni hotela priznati vlade generala Franca, dokler ni bil dosežen sporazum s francosko vlado. Zavračal je tudi trditve, da bi s prevzemom oblasti po generalu Francu mogli biti ogroženi strateški interesi Velike Britanije. Anglija je dobila od generala Franca zagotovilo, na podlagi katerega bodo zaščiteni angleški interesi in tudi jamstva, da ne bo izvajal represalij napram političnim nasprotnikom, razen proti onim, ki so zagrešili kriminalna dejanja.

V obrambo Chamberlaina in vladne politike je govoril tudi še vojni minister Inskip, nakar je zbornica prešla na glasovanje. Predlog opozicije za nezaupnico vladi je bil odklonjen s 344 glasovi proti 137.

Židje proti angleškemu predlogom o ureditvi Palestine

Poostreni angleški vojaški ukrepi
Novi krvavi spopadi med Arabci in Židi

London, 1. marca. W. Židovske organizacije so začele novo akcijo proti angleški vladi. Kolonijalski minister Macdonald je prejel brzojavko, ki izraža grožnje proti angleški vladi in njeni politiki. Brzojavka pravi, da je židovstvo odločeno boriti se proti vsakemu predlogu, ki ne bi izpolnil obljub, danih Židom v Palestini med svetovno vojno. Brzojavka je podpisal svet židovstva v Jeruzalemu.

Glavni predmet debate na včerajšnji konferenci vseh židovskih zastopnikov iz Palestine, razen palestinskih revizionistov, je bilo sklepanje proti odobritvi manjšinskega statuta. Na konferenci so sklenili nujno pozvati židovsko prebivalstvo, da se izreči proti novemu angleškemu načrtu o rešitvi palestinskega vprašanja.

Po boju v ponedeljek med večjo arabsko tolpo in britanskimi oddelki so našli včeraj na cesti Acre-Safad 16 mrtvih Arabcev. Sredi so ubiti Arabci vdrli na nekdo židovsko kmetijo pri Rehovotu in napadli tamkajšnjo židovsko družino. Žena in sin sta bila ubita, drugega sina 8-letnega dečka pa so odpeljali na polje in zaklali.

Britanske vojaške enote v Palestini so dobile nalogo, da morajo biti strogo pripravljene zaradi novega terorističnega vala. Po-

blikancem za nadaljnji odpor, ki pa bi bil popolnoma brez smisla.

Debata v spodnji zbornici je trajala pozno v noč in je potekala precej voharno. Za majorjem Attlejem je govoril drugi vodja opozicije liberalci Sinclair, ki je prav tako ostro napadal politiko vlade.

V svojem odgovoru je min. predsednik Chamberlain zavračal trditve opozicije, poudarjajoč, da angleška vlada ni hotela priznati vlade generala Franca, dokler ni bil dosežen sporazum s francosko vlado. Zavračal je tudi trditve, da bi s prevzemom oblasti po generalu Francu mogli biti ogroženi strateški interesi Velike Britanije. Anglija je dobila od generala Franca zagotovilo, na podlagi katerega bodo zaščiteni angleški interesi in tudi jamstva, da ne bo izvajal represalij napram političnim nasprotnikom, razen proti onim, ki so zagrešili kriminalna dejanja.

V obrambo Chamberlaina in vladne politike je govoril tudi še vojni minister Inskip, nakar je zbornica prešla na glasovanje. Predlog opozicije za nezaupnico vladi je bil odklonjen s 344 glasovi proti 137.

lica je prišla mnogo židovskih ekstremistov in revizionistov. V Tel-Avivu je židovski župan pozval prebivalstvo, naj ne dela nasilja. V pozivu poudarja, da se neredi povzročijo samo neodgovorni elementi, ki se ne zavedajo možnih posledic.

Izdan je bil odlok, po katerem v starem delu Jeruzalema ljudje ne smejo 24 ur oditi iz hiš.

Poljska zvesta obrambni zvezi s Francijo

vendar pa se ne bo pridružila nobeni fronti, ki bi bila naperjena proti Rimu in Berlinu

Varšava, 1. marca. W. Razgovori italijanskega zunanjega ministra Ciana s poljskimi državniki so končani. Uradni komunikacije o poteku razgovorov bo šele objavljen, ko bo Ciano zapustil poljsko ozemlje. Kot politični rezultat razgovorov se more smatrati, da ostaja Poljska zvesta svoji zvezi s Francijo, toda izključno le za obrambo resnične varnosti. Nasprotno odklanja vsakršna francoska ali angleška prizadevanja, da bi se pridružila kakršnikoli fronti pri osi Rim-Berlin, kar se tiče podunavske

Proračunska razprava nar. skupščine

Ekspeze finančnega ministra

Beograd, 1. marca. Narodna skupščina je pričela danes razpravljati o predlogu državnega proračuna za 1. 1939-40. Za današnjo sejo je bilo zelo veliko zanimanje ter so se zbrali vsi poslanci, katerih mandati so bili verificirani. Seja se je pričela ob 10.15 ter je po odobritvi zapisnika včerajšnje seje in drugih formalnostih dobil besedo finančni minister dr. Vojislav Djurić, ki je v svojem ekspoziciji predvsem utemeljeval, zakaj je bil proračun povečan.

Danes so bili dodeljeni posameznim poslanskim klubom njihovi prostori. Prvo sobo poleg skupščinske dvorane je dobil klub JNS, ki jo je imel že prej, drugo pa novi klub zemljoradniških posancev.

Beograd, 1. marca. Včeraj popoldne so narodni poslanci, izvoljeni na listi dr. Matka, ki pripadajo bivši zemljoradniški stranki, obvestili predsedništvo narodne skupščine, da so uganovili svoj klub, ki se je tudi že konstituiral. Imenoval se bo klub posancev zemljoradniške stranke. Njegovi člani so: Jovan Jovanović, dr. Miloš Tupanjanin, dr. Branko Čubrilo, Pavle Jovičić, Ilija Čulević, Dušan Branković, Milivoj Ilić-Josanić, Toša Cvetković, Abdulah Ibrahim Pašić. Predsednik kluba je Jovan Jovanović, podpredsednik pa dr. Tupanjanin.

Izgon švicarskih novinarjev iz Italije

švicarski tisk zahteva protiukrepe — Intervencija nemškega in italijanskega poslanika pri Motti

Bern, 1. marca. Br. V nedeljo so bili trije švicarski novinarji, ki so bili v Rimu kot stalni dopisniki švicarskih dnevnikov, izgnani iz Italije. V Švici je zbudil ta ukrep italijanske vlade zelo neugoden vtis. Včeraj je o njem razpravljali tudi zvezni svet v Bernu. Prišel je do zaključka, da novinarji niso z ničemer prekršili svoje obvezne lojalnosti nasproti italijanski vladi. Švicarski listi zahtevajo, naj zvezni svet podvz-

me enake ukrepe proti italijanskim novinarjem v Švici.

Poročajo tudi o skupni intervenciji italijanskega in nemškega poslanika pri zunanjem ministru Motti. Poslanika sta zahtevala, da zavzame švicarski tisk voščito po vsej zvezi stališče nasproti notranjemu in zunanjemu političnemu razvoju v Nemčiji in Italiji. Italijanski poslanik je zunanjemu ministru tudi podrobno razložil razloge izгона švicarskih novinarjev iz Italije.

Nov direktor PAB

Beograd, 1. marca. Na včerajšnji seji upravnega odbora PAB je bil imenovan za direktorja Milorad Jevremović, dosedanjí namestnik glavnega direktorja.

Iz prosvetne službe

Beograd, 1. marca. P. Učiteljica Franciška Pašić je premeščena iz Podzemlja v Karlovac.

Snežne razmere

Poročilo tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 1. III. 1939

Kranjska gora 810 m: 0, delno oblačno, 20 cm snega, sren.
Pokljica 1500 m: —3, solčno, 5 cm snega, 60 cm podlage.
Bohinj »Zlatorog« 630 m: 0, solčno, 5 cm snega, južen, mirno.
Dom na Komi 1520 m: —6, solčno, 145 cm snega, prišč.
Dom na Voglu 1540 m: —4, solčno, 140 cm snega, prišč.
Mozirski kot: —5, delno oblačno, 68 cm snega, prišč.
Senjorjev dom 1822 m: —5, delno oblačno, 145 cm snega, prišč.
Peča 1654 m: 0, delno oblačno, 50 cm snega, južen.

Velika nesreča v turškem rudniku

Carigrad, 1. marca. V premogovniku v Songridaku na obali Crnega morja se je te dni pripetila iz neznanega vzroka eksplozija metana, pri čemer je bilo ubitih 23 rudarjev, dočim so 10 hudo ranjenih rešili.

Politični obzorik

Oj Slovani, kje so vaše meje, oj Slovani, sluge narodov...

II.
Že pred vojno je bil izoblikovan tip preprčanega Jugoslavena — izginile so plemenske meje, ker je vsakdo s prezirom prešel preko umetnih zaprek kakor preko tujih zank mrlke prošlosti. Prav takšno, ako ne še prirčnejšje je bilo razmerje med Čehi in Slovaki. Pri njih je bila že popolnoma formirana ideja skupne češkoslovaške države. Praga je postala močna skupna metropola, a ne samo to: Praga bi naj postala skupno vseslovensko središče. To je bila doba novih nad, novih misli in pričakovanj slovenskih rodoljubov. Vračala se je ponovno v življenje preje splašena slovenska misel, ki je v gotovih trenutkih igrala vodilno vlogo v velikih dogodkih. Balkanska osvobodilna vojna (1912), četudi omračena po medzavezniškem sporazumu (1913), je zapustila globok in neizbrisni vtis v srcih vseh slovenskih narodov.

Vsi smo verovali, da pričena davno pričakovana slovenska doba in s to vero smo vstopili v svetovno vojno leta 1914. Dasi je ta vojna izbruhnila preje, kakor se je to želelo, so v nji posamezni slovenski neosvobodjeni narodi pokazali in dokazali toliko življenjske sile, požrtvovalnosti in sposobnosti oceniti dogodke in posledice, da je to presenečalo celo prijatelje. Prirčno sodelovanje, epohalne borbe in napore Čehov in Slovencev, Srbov in Hrvatov, aktivnost Poljakov, ogromne žrtve Rusije itd., vse to je vlivalo v srca upravičeno nado, da je na pragu zanja nove slovenske ere v Evropi. Tudi zaključek svetovne vojne smo smeli smatrati: bolj ali manj kot zelo dovoljen za slovenske narode: Slovenci, Hrvati in Srbi so bili osvobodjeni in ujedinjili. Čehi in Slovaki prav tako. Poljakom se je končno po tolikih stoletjih razkosnosti in robovanju posrečilo, da so se osvobodili in osnovali veliko državo. Rusija je — žal — izgubila vodilno vlogo med slovenskimi narodi in zapustila, zapostavljena s svojo notranjo izgradnjo, svojo slovensko mislijo, posegajoč po mnogo širši — svetli, toda tudi vključ temu povojni tugi — slovenskih narodov niso bili slabi. Velike zapadnoevropske demokratske države so bile v soglasju s svojimi interesi pripravljene stalno ostati in iskrenem sodelovanju s slovenskimi državami, ki so nastale iz požara svetovne vojne. Intimne zveze Jugoslavije in Češkoslovaške, dobri odnosi Poljske in Jugoslavije, postopno normaliziranje jugoslovensko-bošnjaških odnosov, vse to je utrjevalo nado, da se bodo vse slovenske stvari gibale v želtem, prirodno-logičnem pravcu in v doglednem času završili z občestvovskimi solidarnimi sodelovanjem ob polnem spoštovanju kulturno-političnih individualnosti posrednih slovenskih narodov. Upravičeni in razumni interesi teh narodov se dejansko nikjer ne križajo in ne nasprotujejo. Zemljepisni položaj in notranja potreba mirne konsolidacije, kakor tudi zlasti zunanji odnosi in sosedstva ter tendence tega sosedstva so neodoljivo silili na nepretrgano, široko in intimitno ne samo kulturno, marveč tudi politično in gospodarsko sodelovanje slovenskih držav in narodov. Ali ena imad bistvenih izhodišč za takšno splošno politiko je bila: notranja izgradnja in konsolidacija zeprek, ki so s časom in pod tujim vplivom nastale med plemeni istega etnografskega naroda, kakor tudi širokogrudno gledanje na dejansko neznatne zapreke glede pripravljanja nekega ozemlja s strani gotovih slovenskih držav v prehodnih časih. Pri drugih narodih so te prehodne cone služile kot bistveno izhodišče za stopnjevanje posrednih plemen, oziroma enokrvnih in jezikovno sorodnih skupin v eno široko zajednico ali skupnost, ki je potem sprejela ime nacije, pri slovenskih narodih pa so take cone služile kot vzrok za stoletne spore in medsebojno iztrebljevanja.

Francosko-jugoslovenski zdravniški dnevi

Pariz, 1. marca. Jutri se bodo pričeli v Parizu francosko-jugoslovenski zdravniški dnevi s sestanki naših in francoskih zdravnikov, na katerih bo podanih več referatov o znanstvenem delu na obeh straneh. Ta francosko-jugoslovenska zdravniška manifestacija bo 2., 3. in 4. marca. Jugoslovenska delegacija, ki šteje okrog 80 oseb, med temi 23 dam, je včeraj pod vodstvom prof. dr. Kostića prispejala v Strasbourgu. Francozi so našim zdravnikom priredili priredčen sprejem na tamnjeni kliniki. Včeraj so si zdravniki ogledali mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa so odpotovali v Pariz. Francosko-jugoslovenska zdravniška konferenca bodo otvorjene jutri ob 10. v velikem amfiteatru medicinske fakultete s svečano sejo, kateri bosta prisostvovala tudi jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Perić in maršal Franchot d'Esperey.

Borzna poročila.

Carli, 1. marca. Beograd 10, Pariz 11.66, London 20.62, New York 439.876, Bruselj 73.975, Milan 23.13, Amsterdam 233.62, Berlin 176.50, Praga 15.05, Varšava 63.16, Bukarešta 3.37.

Na snočjem zelo dobro obiskanem občnem zboru je poročal o političnem položaju minister dr. A. Kramer

Zmagoslavna pot naše lepe pesmi med železničarje

Ni vse tako, kakor bi moralo biti — S svetlim zgledom naprej za novo gledališko poslopje

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**